

تبیین جایگاه علمی و مقام عصمت حضرت معصومه(س)

استاد حوزه ضمن تأکید بر مقام عصمت حضرت معصومه(س)، تصریح کرد: تجهیز توسط امام رضا(ع) نشانه عصمت ایشان است، زیرا معصوم(ع) را بعد از مرگ، جز معصوم(ع) نمی‌تواند تجهیز کند، یعنی غسل، کفن و دفن او را انجام دهد و این قاعده‌ای است که بُعد مسافت هم در آن هیچ تاثیری ندارد.

استاد حوزه ضمن تأکید بر مقام عصمت حضرت معصومه(س)، تصریح کرد: تجهیز توسط امام رضا(ع) نشانه عصمت ایشان است، زیرا معصوم(ع) را بعد از مرگ، جز معصوم(ع) نمی‌تواند تجهیز کند، یعنی غسل، کفن و دفن او را انجام دهد و این قاعده‌ای است که بُعد مسافت هم در آن هیچ تاثیری ندارد.

حجت‌الاسلام و المسلمین سیدمحمدباقر علوی‌تهرانی

حجت‌الاسلام و المسلمین سیدمحمدباقر علوی‌تهرانی در گفت‌وگو با خبرگزاری بین‌المللی قرآن (ایکنا)، به بیان شرحی از زندگانی حضرت معصومه(س) و ویژگی‌های علمی و عملی و ذکر احادیثی در خصوص فضیلت زیارت و مقام شفاعت ایشان پرداخت.

وی ادامه داد: حضرت معصومه(س) در سال 173 ه. ق در روز اول ذی‌قعدة در شهر مدینه به دنیا آمدند که از بین فرزندان امام موسی کاظم(ع) فقط حضرت رضا(ع) و حضرت معصومه(س) از حضرت نجمه خاتون هستند. انگیزه سفر حضرت معصومه(س) از مدینه به ایران ذکر دیدار برادر بوده است، لکن این‌طور نبوده که برای رفع دل‌تنگی به ایران آمده باشند، بلکه بعضی از منابع روایی ما ذکر کرده‌اند که حضرت معصومه(س) در پی نامه‌ای از طرف حضرت رضا(ع) از مدینه به طرف ایران حرکت کرده‌اند و در سال 201 ه. ق وارد ایران می‌شوند.

علوی‌تهرانی با اشاره به شباهت زیادی که بین حضرت رضا(ع) و حضرت معصومه(س) از يك سو و حضرت سیدالشهدا(ع) و حضرت زینب(س) وجود دارد، گفت: در موكب ایشان 5 برادر و برادر زادگان و برخی از مریدان خاص حضرت موسی بن جعفر(ع) حضور داشتند که در مسیری که به سمت ایران می‌آمدند، در شهر ساوه از سوی مخالفان اهل بیت(ع) مورد حمله قرار می‌گیرند و تمام اطرافیان حضرت معصومه(س) به شهادت می‌رسند. غم از دست دادن برادران و برادرزادگان و اصحاب خاص در این واقعه، منشأ بیماری برای حضرت معصومه(س) می‌شود و شدت این بیماری به حدی می‌شود که حضرت را در یکی از خانه‌ها در ساوه نگهداری می‌کنند و 17 روز پس از انتقال به قم توسط موسی الخزرج که رئیس محدثین و بزرگ شهر قم بود، در 10 ربیع الثانی رحلت می‌کنند.

مقام عصمت حضرت معصومه(س)

وی ضمن تأکید بر مقام عصمت حضرت معصومه(س)، تصریح کرد: نشانه عصمت ایشان این است که معصوم را بعد از مرگ، جز معصوم نمی‌تواند تجهیز کند، یعنی غسل، کفن و دفن او را انجام دهد. این قاعده‌ای است که بُعد مسافت هم در آن هیچ تاثیری ندارد، همچنان که شواهد زیادی در تاریخ وجود دارد مانند تجهیز امام حسین(ع) توسط امام زین العابدین(ع)، علی‌رغم اینکه ایشان در کاروان اسرا در راه کوفه بودند یا تجهیز امام موسی کاظم(ع) توسط امام رضا(ع) در حالی که امام رضا(ع) در مدینه بودند و امام موسی کاظم(ع) در بغداد به شهادت رسیدند. همچنین امام رضا(ع) در ایران به شهادت رسیدند و حضرت جواد(ع) از مدینه برای تجهیز ایشان آمدند.

این استاد حوزه ادامه داد: اینجا بحث عصمت مطرح است. اگر زن و شوهر صدیق و صدیقه باشند در مسائل فقه آمده است که بدون حجاب و مانع می‌توانند کار تجهیز را انجام دهند، اما اگر رابطه غیر از زن و شوهری باشد؛ مانند حضرت عیسی و مادرش، مثل حضرت معصومه(س) و برادر بزرگوارش علی بن موسی الرضا(ع)؛ این کار با مانع و حجاب انجام می‌شود. در تاریخ نقل شده است که وجود نازنین حضرت رضا(ع) حضرت معصومه(س) را تجهیز کردند و از این تجهیزکننده، شخصیت عالی مقام و عصمت حضرت معصومه(س) مشخص می‌شود.

قال علی بن موسی الرضا(ع): [#171](#)؛ مَنْ زَارَهَا فَلَهُ الْجَنَّةُ؛ اگر کسی خواهرم را در قم زیارت کند بهشت بر او واجب می‌شود؛ [#171](#)؛ مَنْ زَارَ الْمَعْصُومَةَ بِقَمٍ كَمَنْ زَارَنِي؛ هر کسی که معصومه(س) را در قم زیارت کند مثل این است که من را زیارت کرده است؛ [#171](#)؛ (ناسخ التواریخ / ج3/ ص68).

احادیثی در شرافت زیارت امام رضا(ع)

علوی‌تهرانی با اشاره به شرافت زیارت امام رضا(ع) افزود: عده‌ای از مردمان قم خدمت امام رضا(ع) شرفیاب شدند و گفتند ما اهل قم هستیم، امام فرمودند: «مَرْحَبًا بِكُمْ وَأَهْلًا بِكُمْ»؛ خوش آمدید سپس فرمودند «171#؛ فَأَنْتُمْ شِيعَتُنَا حَقًّا»؛ شما به راستی از شیعیان ما هستید «171#؛ يَأْتِي عَلَيْكُمْ زَمَانٌ تَزُورُونَ فِيهِ ثَرْبَتِي بِطُوسٍ»؛ به زودی اقوامی از شما در شهر طوس(خراسان) مرا زیارت می‌کنند و در ضمن امام دستور صادر می‌کنند که «171#؛ أَلَا فَمَنْ زَارَنِي وَهُوَ عَلَى عَسَلٍ حَرَجَ مِنْ دُثُوبِهِ كَيَوْمٍ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ»(وسائل الشیعه ج14/ص569). اگر کسی در حالی که غسل کرده است به زیارت من شرفیاب شود، از تمام گناهان خارج می‌شود مانند روزی که از مادر زاده شده است. بنابراین ثواب زیارت علی بن موسی الرضا(ع) در حالی که با غسل زیارت باشد خروج از جمیع گناهان است و با توجه به روایت ذکر شده، ثواب زیارت حضرت معصومه(س) با غسل زیارت، معادل خارج شدن از جمیع گناهان است.

سیدمحمدباقر علوی‌تهرانی:

فقط ذوات مقدسه معصومین(ع) هستند که شفاعت عمومی دارند. حضرت معصومه(س) با اینکه جزء این ذوات نیستند، اما امام صادق(ع) فرمودند: نسبت به تمام شیعیان ما حق شفاعت دارد، البته عموم شیعیان، نه عموم الناس، عموم الناس مختص حضرت زهرا(س) است

وی ادامه داد: از حضرت جواد(ع) پرسیدند: ثواب زیارت پدر شما چقدر است؟ فرمودند: هر کسی «171#؛ عَارِفًا بِحَقِّهِ»؛ علی بن موسی الرضا(ع) را زیارت کند، معادل هزار حج مقبول برایش ثواب می‌نویسند. سائل گفت: «171#؛ أَلْفَ حَجَّةٍ!»؛ هزار تا! امام فرمود: «171#؛ زِيَاةُ اللَّهِ وَ أَلْفَ حَجَّةٍ»(وسائل الشیعه ج14/ص566)؛ بلکه هزار هزار تا حج. اگر پذیرش این معنا قدری سخت است به این دلیل است که ما هنوز شناخت به مقام اهل بیت(ع) پیدا نکرده‌ایم.

وی افزود: دو حدیثی که در فضل زیارت حضرت رضا(ع) آورده شد و ارتباط آن با روایت امام(ع) که فرمودند: «171#؛ هِرْكَسِيَّ كَهْ مَعْصُومَهْ(س)» را در قم زیارت کند، مثل این است که من را زیارت کرده است «171#؛ نِشَانِ مِي‌دِهْدْ كَهْ أَنْجَهْ دَرِ ثَوَابِ زِيَارَتِ اِمَامِ رِضَا(ع)» بیان گردیده است، در ثواب زیارت حضرت معصومه(س) نیز صادق می‌باشد.

فضیلت زیارت حضرت معصومه(س)

این استاد حوزه با اشاره به روایاتی که که اختصاصاً در باب فضیلت زیارت حضرت معصومه(س) آمده است، گفت: قال علی بن موسی الرضا(ع): «171#؛ مَنْ زَارَهَا قَلْبُهُ الْجِدَّةُ»؛ اگر کسی خواهرم را در قم زیارت کند بهشت بر او واجب می‌شود «171#؛ (بحارالانوار ج57/ص228). حدیثی دیگر از امام صادق(ع) درباره نوه بزرگوارشان فرموده‌اند: «171#؛ سَتُدْفَنُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ فَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ»؛ دختری از تبار من در شهر قم مدفون خواهد شد، نامش فاطمه است، کسی که او را زیارت کند بهشت بر او واجب می‌شود «171#؛ (مستدرک ج10/ص368). با این مطالب به وضوح می‌توان دریافت که در بین امام زادگان شخصیت حضرت معصومه(س) کم نظیر است.

وی با اشاره به حدیث دیگری درباره حضرت معصومه(س) و منزلت شهر قم، اظهار کرد: قال الصادق(ع): «171#؛ اِلَّا اِنْ لِيهِ حَرَمًا وَهُوَ مَكَّةُ اَوْ اِنْ لِيَرْسُولِ اللّٰهِ حَرَمًا وَهُوَ الْمَدِيْنَةُ اَوْ اِنْ لِيَأْمِيْرِ الْمُؤْمِنِيْنَ حَرَمًا وَهُوَ الْكُوْفَةُ اَوْ اِنْ حَرَمِيَّ وَ حَرَمَ وُلْدِي مِنْ بَعْدِي، اَوْ اِنْ قَمَّ الْكُوْفَةَ الصَّغِيْرَةَ اَوْ اِنْ لِلْجَنَّةِ ثَمَانِيَّةَ اَبْوَابٍ ثَلَاثَةٌ مِنْهَا اِلَى قَمٍّ تُقْبَضُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ وُلْدِي اسْمُهَا فَاطِمَةُ بِنْتُ مُوسَى وَ تُدْخَلُ بِشَفَاعَتِهَا شِيعَتِي الْجَنَّةَ بِأَجْمَعِهِمْ»؛ بدانید که خداوند يك سرزمین امنی[حرم] دارد و آن مکه است، رسول خدا(ص) هم حرمی دارد و آن مدینه است، و برای امیرالمومنین(ع) هم شهر امنی وجود دارد و آن شهر کوفه است، بدانید حرم من [امام صادق(ع)] و حرم فرزندم بعد از من [امام موسی کاظم(ع)] قم است. بدانید قم کوفه کوچک است. بدانید بهشت 8 در دارد، سه تا از آن به قم منتهی می‌شود، دفن می‌شود در آنجا دختری از تبار من، نامش فاطمه دختر موسی است و تمام شیعیان ما به شفاعت ایشان وارد بهشت می‌شوند «171#؛ (بحارالانوار ج57/ص228).

سیدمحمدباقر علوی‌تهرانی:

در تاریخ نقل شده است که وجود نازنین حضرت رضا(ع) حضرت معصومه(س) را تجهیز کردند و از این تجهیزکننده، شخصیت عالی مقام و عصمت حضرت معصومه(س) مشخص می‌شود
مقام شفاعت حضرت معصومه(س)

وی با اشاره به مقام شفاعت حضرت معصومه(س) خاطر نشان کرد: بحث شفاعت برای همه نیست، یعنی هرکسی نمی‌تواند همگان را شفاعت کند. اگر می‌گویند مومن شفاعت می‌کند، این شفاعت تنها شامل 70 نفر می‌شود یا اگر گفته‌اند عالم شفاعت می‌کند، اگر عالم ربانی باشد، تنها می‌تواند از مستمعینش شفاعت کند. فقط ذوات مقدسه معصومین(ع) هستند که شفاعت عمومی دارند. حضرت معصومه(س) با اینکه جزء این ذوات نیستند، اما امام صادق(ع) فرمودند: نسبت به تمام شیعیان ما حق شفاعت دارد، البته عموم

شیعیان، نه عموم الناس، عموم الناس مختص حضرت زهرا(س) است.

مقام علمی حضرت معصومه(س)

علوی تهرانی با اشاره به شباهت‌های حضرت معصومه(س) و حضرت زینب(س) در مقام علمی خاطرنشان کرد: در زمانی که حضرت امیرالمومنین(ع) در کوفه و حاکم جهان اسلام هستند و متصل به مبادی وحی هستند و همچنین دو امام معصوم، امام حسن(ع) و امام حسین(ع) حضور دارند، حضرت زینب(س) درس تفسیر قرآن دارند و این حکایت از شخصیت و عظمت حضرت زینب(س) دارد. در مدینه، امام موسی کاظم(ع) به سفر رفته بودند، عده‌ای از موالیان امام کاظم(ع) به شهر مدینه آمدند تا سوالات شرعی خود را از امام بپرسند، سوالات را می‌نویسند و به خانه حضرت می‌دهند، اما خادم جواب می‌دهد که آقا موسی بن جعفر(ع) به مسافرت رفته‌اند.

وی افزود: آنها می‌گویند ما شب را صبر می‌کنیم تا ایشان بیایند و جواب سوال ما را بدهند چون به این جواب نیاز داریم، اما باید فردا برگردیم. فردا که درب منزل امام می‌روند، می‌بینند که امام(ع) نیامده است، ولی با کمال تعجب برگه سوالاتشان را با جواب می‌بینند، جواب‌ها را که می‌بینند راضی می‌شوند و بر می‌گردند، در مسیر برگشت امام موسی کاظم(ع) را می‌بینند و اتفاقی را که افتاده بود برایشان بیان می‌کنند و می‌گویند که سوالات ما را یکی از درون خانه شما جواب داده‌اند. امام فرمودند: برگه را ببینم و هنگامی که برگه را دیدند و متوجه این معنا شدند که وجود نازنین حضرت معصومه(س) پاسخ داده‌اند، حضرت(ع) سه بار این جمله را تکرار می‌کنند «فداها أبوها؛ پدرش فدایش شود«.

وی در پایان خاطرنشان کرد: حضرت معصومه(س) در کنار برادرشان علی بن موسی الرضا(ع) این کار را کرده‌اند. یعنی امام(ع) کار را واگذار کرده‌اند به خواهرشان تا ایشان جواب دهند. این مقام علمی حضرت معصومه(س) است. بیش از 15 حدیث از حضرت معصومه(س) نقل شده است که یکی از این احادیث عبارت است از این که «إلا من ماتَ علی حبِّ آلِ محمد(ص) ماتَ شهیداً؛ بدانید هر کسی که بر محبت آل پیامبر(ص) از دنیا برود او شهید از دار دنیا رفته است«. انشاء الله بتوانیم از رهاورد این شخصیت بزرگوار که در زیر سایه ایشان هستیم، نهایت استفاده را برای زندگی دنیا، برزخ و آخرت‌مان فراهم کنیم.